

se nanjo ni obračalo nobene pozornosti. Prav z gotovostjo lahko rečemo, da je mnogo zagrešila že šola, kajti našli so se učitelji, ki so vcepljali nežni mladini prusofilstvo v srce. Minister Gautsch je bil dal odpraviti iz šolskih knjižnic več knjig, pisanih v velikonemškem duhu, a kaj je vse to pomagalo, če so se pa nauki dotičnih knjig z živo besedo v šoli razlagali.

Pa tudi nemškemu društvu se je vedno gledalo skozi prste. Mi nismo za omejevanje društvene svobode, a toliko pravice pa ima vendar država, da ne pusti, da bi se po društvi gojil naravnost jej nasprotna težnja, in se delovalo za sosedne države.

Če je zadnji jezikovni boj, le to dosegel, da je avstrijske Nemce pokazal v boljši luči, smemo biti Slovani zadovoljni.

Politični pregled.

Cesar in jezikovne naredbe. Konservativni „Linzer Volksblatt“ poroča, da je pri vsprejemu načelnikov posameznih klubov desnice dejal cesar nasproti baronu Dipauli-ju: „Ko bi bil jaz tega mnenja, da morejo jezikovne naredbe le količkaj škodovati nemškemu narodu, bi jih ne bil nikoli izdal. Toda jaz vem, da so le pretveza za druge namene. Zato me veseli, da so se vsaj zastopniki katoliških, popolno nemških alpskih dežel pridružili večini“. Odločno je cesar obsodil s tem počenjanje Nemcev v zbornici. Poročilo navedenega lista se od nobene strani ne prereka in „Neue Freie Presse“ je polna jeze, kaže veliko nevoljo nad uspehom desnice tudi na Najvišjem mestu.

Hrvatska. — Sedanja vladajoča mažaronska stranka na Hrvatskem se jeze peni, da je opozicijska stranka dosegla pri zadnjih volitvah take uspehe. Vladni listi pred vsem povdarjajo, da so k uspehu opozicije največ pripomogli duhovni, ki so na nečuvven način rovali proti vladini stranki, tudi gredo na rovaš teh vsi izgredi. Hrvatski ban je šel tako daleč, da je izposloval pri cesarju, da je ta poklical zagrebskega nadškofa Posiloviča na odgovor. Pa Mažaroni niso dosegli zaželenega uspeha. Nadškof je bil pač pri cesarju, a od tega ni vsprejel kake graje, temveč obrazložil mu je le vse hrvatske razmere. Nadškof je prišel zadovoljen domov in ko je imel ob neki priliki več odličnih duhovnov okrog sebe, je dejal da, če tudi so morda v prostrani nadškofiji nekateri, ki v vsem ne zadoščajo zahtevam popolnosti, vendar moram reči, da smo na pravem tiru in dokler ostanemo na tem potu, se nam ni potreba ničesar bati. — Takoj po volitvah so vladni listi predstavljali uspeh opozicije za neznaten in brezpomemben. Drugače so pa sodili o zmagah opozicije vladni krogi v Pešti. Da bi nevoljo Madjarov v Pešti nekoliko omilili Mažaroni v Zagrebu, so se vrgli z veliko silo na opozicijo. Pred vsem so strastno pali po duhovnikih, kateri edini so krivi vseh izgredov pri volitvah in tudi vseh uspehov opozicije. Zlasti napadajo mažaronski listi biskupa Stroschmayerja. Veliko županstvo zagrebsko je izdalo na vse okrajne glavarje in županstva okrožnico, v kateri se naroča, naj zbirajo material zoper duhovne in naj natančno poročajo o posameznih slučajih kako so ti pri volitvah agitovali. Udani okrajni glavarji in župani bodo seveda poročevali o dogodkih se veliko zlagali. Na podlagi tega neresničnega materiala skušala bo potem mažaronska vlada razveljaviti nekaj opozicijskih mandatov.

Belgija. — V Belgiji ni splošne vojaške dolžnosti. Kdor ima denar, se lahko odkupi od vojaštva, oziroma si preskrbi namestnika. Umevno, da so nižji sloji jako nezadovoljni z vojaško postavo, ker le oni morajo služiti vojake.

Pojavlja se sploh čim bolj mnenje, da naj se uvede splošna vojaška dolžnost. Katoliška vlada, ki je prijateljica kapitalistov je proti temu. Vojaški krogi se pa potegujejo za splošno vojaško dolžnost, ker bi se s tem vojaška moč Belgije znatno pomnožila. Minolo nedeljo so napravili v Bruselju privrženci splošne vojaške dolžnosti demonstrativen obhod, katerega se je udeležilo 60.000 oseb. Javno mnenje zahteva pravične vojaške postave in zakonodajstvo se bo moralo prej ali slej temu ukloniti.

Rusija in Avstrija. — Stari lisjak Bismark je v nekem nemškem listu dal duška nevolji nad vspehom sestanka avstrijskega cesarja z ruskim carjem v Petrogradu, pri katerem sta se obe državi dogovorili za skupno operacijo. Dotični članek pravi, da ima Nemčija pravico zahtevati, naj se pojasni, kako se je premenilo razmerje mej Avstrijo in Rusijo. Upati je sicer, da se to ni zgodilo na stroške Nemčije, vendar se politične avtoritete v skrbeh, da se je tako zgodilo in imajo tehničnih vzrokov, zahtevati pojasnil. Seveda Bismark misli, da mora Avstrija Nemčijo za vsak korak vprašati; pozabil je pa na tajno spletkarjenje, katero je on sam svojedobno vodil z Rusijo napram Avstriji, k sreči vsled previdnosti in razsodnosti Rusije zastoj. Stari lisjak naj le ne bo v prevelikih skrbeh.

Francija. — Francoska zbornica ima drugače oster pravilnik nego naša avstrijska. Ko je pred kratkim minister za javna dela Turrel odgovarjal v zbornici, na neko interpelacijo so socijalistični poslanci delali velik hrup. Socijalist Gerault Richard je mej razpravo imenoval poslance policijske ovaduhe. Zbornica je zaradi tega sklenila izključiti tega poslanca za mesec dni. Predsednik je pozval izključenega poslanca, naj se pokori sklepu zbornice in naj zapusti dvorano. Ker se je Gerault branil, je predsednik prekinil sejo. Mej tem pa je prišel v zbornico oddelek osem vojakov, katerih vodja je položil roko na ramo poslanca Geraulta ter ga v ime postave pozval zapustiti zbornico. Poslanec je izjavil, da se umakne sili ter je zapustil v spremstvu vojakov zbornico, kričeč: Živela socijalna revolucija.

Rusija in Francija. — Mnogo se je že pisalo o potovanju francoskega republikanskega predsednika Faureja v Petrograd. Kakor se zdaj poroča, je konečno določeno, da odide Faure iz Pariza dne 25. julija v Petrograd, kjer bo na Petrovem dvorcu gost ruskega carja. Pot v Petrograd bo šla po morju, kjer se bo v Cherbourgu predsednik ukrcal na ladjo. Ta sestanek dveh vladarjev ne bo brez političnega pomena in verjetno je, da Bismark oziroma Nemčija tudi z uspehi tega sestanka ne bo zadovoljna.

Kreta. — Ob ednem z mirovnimi pogajanjimi v Carigradu bi vevlasti tudi rade rešile kretske vprašanje. Za guvernerja na Kreti naj bi se imenoval Evropejec, toda državljani kake velesile, ki ni interesovana pri celem vprašanju. Uredila naj bi se domača vojska na otoku, ki bi skrbela za red, da bi mogli vojaki velesil zapustiti otok. Za uredbo te vojske bi se naj najelo posojilo, za katero bi jamčile velesile. Umevno je, da to ni všeč Grški, ki še vedno misli na Kreto, še manj Turški, ki se boji izgubiti na Kreti svojo oblast. Bil bi pa pač že skrajni čas, da se naredi mir na Kretu, kajti v sredini otoka vlada največji nered.

Turška in Grška. — Mirovna pogajanja se vrše najpočasneje. Nesrečna nejejinost mej vevlastmi je kriva vseh neuspehov. Turčija si ve izkoriščati to nejejinost in spletkari najvspešneje v svojo korist. Grška je že opetovano prosila velesile, da že skoro doženejo mir, ker turške čete kakor kobilice pustošijo najbogatejšo in najbolj rodovitno grško pokrajino, okupirano Tesalijo, doma v Grški pa uporniki delajo preglavico vladi. Glede vevlastij se poroča, da Angleška najbolj ostro nastopa proti Turčiji in je odločno proti temu, da bi Grška odstopila Turčiji kako ozemlje. Rusija je bolj prijenljiva

za Turčijo in je pri volji, da se meja v Tesaliji določi tako, da Tyrn avos dobe Turki v svojo last. Tudi Nemčija je na strani Rusije. To storita pa Rusija in Nemčija le v namen, da klubujeta Angleški, ki tako ostro nastopa. Kakor se poroča, so zdaj velesile predlagale turški vladi za mir z Grško: Vojnih stroškov plača Grška 1.600 000 turških funtov, vrh tega pa prepuusti Turčiji vso letošnjo žetev v Tesaliji. Turška vojska ostane do žetve v Tesaliji, potem jo takoj zapusti. — Sultan baje neče ničesar slišati o tem, da bi dal Tesalijo zopet z rok. Zato ovira sklenitev miru in skuša s tem podaljšati okupacijo Tesalije. Grška se tudi že pripravlja na vse eventualnosti. Vojni minister Tsamados je odpotoval v termopilsko sotesko inspicirat vojsko, ministerski predsednik Ralli pa je javno povedal, da se mora Grška brez odlašanja pripraviti na nadaljevanje vojne.

Obrtnija.

Nova deželna bolnica.

Deželni odbor je v minulem zasedanju predložil deželnemu zboru naslednje obširno poročilo o zgradbi nove deželne bolnice, o novi pogodbi glede priskrbe režijskih potrebščin in hrane bolnikom ter o stavbinskih stroških do konca 1897. l.

Stavbinsko delovanje pri zgradbi bolnice, odkar so se vanjo preselili bolniki pa do konca minulega leta obsegalo je najpred dovršitev manjših del v paviljonih, katere naprave so se, ker niso bile bistvene, morale svoječasno opustiti, da je bilo mogoče jeseni 1895. l. tjekaj se preseliti. To delo obsegalo je razun raznovrstnega slikarskega, plesarskega in mizarskega dela sosebnopravo gospodarske oprave v kuhinji, perilnici in v shrambah, napravo gospodarske oprave v vseh paviljonih in pa ono za bolniške sobe III. razreda, potem napravo pohištva v sobah za I. in II. razred, v delavnih sobah primarijev, v stanovanjih sekundarijev ter končno napravo jalouzij iz deščic v vseh poslopijih.

Stroški za te naprave pokrili so se deloma s kreditom 4800 gld., ki ga je za opravo dovolil visoki deželni zbor s sklepom dne 1. februvarija 1895, deloma pa z dodatnim kreditom v znesku 15.090 gld., dovoljeuim za dopolnilna dela leta 1896. s sklepom z dne 6. februvarija 1896. leta.

K pravemu stavbinskemu delu prištevati je dovršitev administracijskega poslopja, katero je do spomladi 1896. leta še nedodelano rabil deželni odbor za svoje pisarne, dočim so bili ravnateljstvo in upravništvo ter sprejemna pisarna do dovršitve administracijskega poslopja začasno nastanjeni v razpoložljivih prostorih ginekološkega paviljona. Istotako se je tudi dovršila hiša za uradniška in služabniška stanovanja. Te dve poslopiji ste bili dogotovljeni meseca avgusta, nastanjeni pa tekom poletja. Stanovanja v uradniški hiši so bila odkazana upravitelju in kontrolorju. V hiši za služabnike stanujejo mašinist, 2 kurjača in uradni sluga, dočim se je za sekciskega slugo pripravilo podstrešno stanovanje v hlevskem poslopiji.

S plačo upravitelja, kontrolorja, uradnega in sekciskega sluga spojene aktivitetne doklade v skupnem znesku 546 gld. vstavljene so bile dotičnikom s 1. novembrom 1896. leta. Z vsemi naturalnimi stanovanji združena je prosta kurjava, električna razsvetljava in užitek vrta.

Mnogo časa porabilo se je za napravo vrtov, potov, nasadov, drevoredov itd. To delo izvrševali so edino le prisiljenci, dočim je dobavo dreves, grmovja itd. razun nekaterih ročno nakupljenih reči oddal deželni odbor proti zaračunenju po enotnih cenah vrtnarju F. Herzman-skemu v Ljubljani, kateri je za nasajanje in nadzorovanje preskrbel tudi izvežbanega vrtnarskega pomočnika.

Končna ograja bolniškega posestva pa se je žal mogla do sedaj izvršiti le ob cesti od Št. Peterske mitnice do administracijskega poslopja, ker vsled velike zamude kamnoseškega konsorcija potrebni podnožni kamen še do danes ni popolnem oddan.

Zaradi potrebe ločitve gotovih bolnikov, kakor začasno v hiralnici nastanjenih blaznih, infekcijskih in kožobolnih, kakor tudi zaradi bolnikov na opazovalnem oddelku, treba je bilo na bolnišničnem posestvu napraviti zase cgrajene, poleg dotičnih poslopij, oziroma oddelkov ležeče vrte. Istotako sta bila upravitelju in kontrolorju odkazana v porabo vrta, ostalemu prosta stanovanja imajočemu osebju pa skupaj en, poseben ograjen vrt. Planiranje in naprava vrtov izvršeno je bilo sicer v glavnih rečeh preteklega leta, vendar pa ne do dobrega. Uzrok temu so, kakor uže omenjeno glede ograje in nasaditve žive meje, deloma zelo zamudne oddaje od strani podjetnikov, deloma pa tudi za delo na prostem jako neugodne vremenske razmere preteklega leta.

Leta 1896. se je med drugim morala tudi popolniti razsvetljava s tem, da se je omislilo več novih svetilnic, katerih potreba se je pokazala po dosedanji skušnj. Za te inštalacije kupil se je le potreben material pri tvrdki Siemens & Halske, dočim je montiranje preskrbel nastavljeni mašinist sam.

Končno se mora omeniti še odprava nedostatkov, ki so se v prvem letu pokazali pri kurilni napravi in ki jih je tvrdka Brückner & Comp. odstranila večinoma ob svojih stroških. Glavno delo prouzročilo pa je to, da se je blizo 350 parnih peči moralo narazen vzeti in zopet sestaviti, ker se je v prvi zimi pokazalo, da na večih krajih puščajo.

Kar se tiče finančnega uspeha bolnišnične zgradbe, dovolil je visoki deželni zbor v raznih minolih zasedanjih na račun stavbinskega zaklada z vštetim gori omenjenim zneskom 4800 gld. vred, ki se je za opravo dovolil bolnišničnemu upraviteljstvu, vsega vkup kredit v znesku 697.370 gld., čegar zadnji obrok v znesku 15.000 gld. zapade koncem t. l. Od tega kredita izplačal se je do sedaj vpoštevaje vse na račun stavbe zaračunjene stroške vkupni znesek 638.690 gld. 56¹/₂ kr.

Natančne končne podatke o vkupnih stroških bolnišnične zgradbe pa bo zamogel deželni odbor šele v prihodnjem rednem zasedanju predložiti visokemu deželnemu